

Extreme regenval dupeert Spaanse telers

'Nederland profiteert niet van verlate Spaanse oogst'

Zuid-Europa heeft afgelopen winter fors te lijden gehad. Niet van de kou, maar van overmatige regenval. De schade aan gewassen is 1,3 miljard euro. Door uitstel van teelten zal de schade verder oplopen. Nederland lijkt vooralsnog niet te kunnen profiteren van de verlate Spaanse oogst. Daarvoor zijn de primeurteelten te laat van start gegaan.

Spanje kende een uitzonderlijk najaar en een uitzonderlijke winter. In het najaar waren de temperaturen hoog. Daardoor liep de oogstplanning van verschillende groentegewassen als bloemkool, broccoli en courgette in de soep. De gewassen die in verschillende perioden waren geplant om een oogstspreading te geven, waren vrijwel tegelijkertijd oogstklar.

Voor de kerst waren de prijzen van deze groenten daardoor dramatisch laag. Na de kerst volgde in de regio rond Murcia, een belangrijk teeltgebied van bloemkool en broccoli, een donkere en koude periode. Daardoor kwam de oogst vrijwel stil te liggen. In die periode ging in Nederland 90 procent van de winterbloemkool verloren door de strenge vorst.

Vervolgens begon het in grote delen van Spanje te regenen en te stormen. Vooral het Zuiden, waar veel primeurteelten van bijvoorbeeld peen plaatsvinden, werd zwaar getroffen. „In twee tot drie maanden tijd is evenveel regen gevallen als normaal in twee tot drie jaar valt”, zegt Christiaan Reijnders van Bejo Ibérica. Percelen met vollegrondsgroenten zijn ondergelopen en gewassen weggespoeld. Volgens Reijnders wordt door de regenval 30 procent van de hectares als verloren worden beschouwd. Dat is een aanzienlijk areaal.

Productie blijft achter

De directe schade aan de gewassen door de weersomstandigheden wordt geschat op 1,3 miljard euro, werd vorige week bekendgemaakt door overheidsinstanties. Vooral de zui-

Copyright foto

Copyright foto

delijkste regio, Andalusië, is zwaar getroffen. Daar loopt de schade aan gewassen, kassen en productiemiddelen als irrigatiesystemen op tot 1 miljard euro. Zo'n 200 miljoen is alleen al de schade in de regio Almería, waar aubergines, courgettes en tomaten in plastic kassen worden geteeld. Ook de vollegrondsgroenten in de regio zijn fors getroffen. Aspergetelers, die vooral rond Granada zitten, verwachten door de regenval een kwart minder te oogsten. In deze regio is de totale schade aan olijven en groentegewassen rond 90 miljoen euro.

Van de Spaanse groentegewassen is gemiddeld 80 tot 90 procent bedoeld voor de export. Per gewas kan dat nog verschillen. Van broccoli vindt 95 procent afzet buiten de Spaanse grenzen. Bij sommige gewassen daalt de export met de helft, zegt Fernando Gomez van Proexport. Proexport bundelt de helft van de export van sla uit de regio's Murcia en Almería. De totale groenteproductie zal bovendien lager uitvallen, zegt hij. „De telers voelen druk vanuit de afzetketen om meer product te leveren. Ze doen wat ze kunnen om aan de vraag te voldoen, maar het slechte weer heeft z'n sporen nagelaten. De totale productie van sla bijvoorbeeld daalt dit jaar met 30 procent.”

Indirecte schade

Sommige percelen die niet meteen werden afgeschreven, blijken nu ook schade te hebben opgelopen. Reijnders: „Door de kou heeft de groei tijdelijk stilgestaan. Nu het weer warmer wordt, komen er veel meststoffen beschikbaar. Sommige gewassen schieten nu door.” Ook valt de kwaliteit soms tegen door de wateroverlast. „Bovendien hebben telers veel teelten moeten uitstellen. Waar normaal in januari of februari wordt gezaaid, was dat nu soms onmogelijk. Door de natte periode is het niet gegaan zoals was gepland.” Daardoor zal ook de komende tijd de aanvoer van de vollegrondsgroenten nog met horten en stoten gaan, verwacht hij. In juni en juli worden nog steeds tekorten verwacht. Zelfs zodanig dat Spanje groente zal importeren om aan de binnenlandse vraag te kunnen voldoen.

De prijzen van alle groenten zijn in Spanje de laatste maanden flink gestegen. „De infla-

tie van de afgelopen tijd wordt geweten aan de stijgende olieprijs en de stijgende voedselprijzen, met name die van groenten. Alles is duur op het moment.” Ook gewassen die nauwelijks van de extreme weersomstandigheden hebben geleden, brengen nu flink geld op. „Een voorbeeld is bospeen. Deze teelt vindt vooral plaats op zanderige grond in een regio waar relatief weinig regen is gevallen. De prijzen waren vorig jaar 35 cent af teler, dit jaar 50 cent. Maar dat komt niet door directe waterschade bij de peen”, zegt Reijnders.

Noord-Europa te laat

Het lijkt erop dat de telers in Noord-Europa niet kunnen profiteren van de tegenvallende productie in het belangrijke exportland. Daarvoor konden de telers te laat aan de slag. Door de late vorst zijn de primeurteelten later gestart dan voorgaande jaren. Ook de Nederlandse telers hebben lang moeten wachten. Gingen de afgelopen jaren in de eerste week van maart de plantmachines het land op om prei, kool en andere vollegrondsgroenten te planten, dit jaar is het gemiddeld zo'n twee weken later. Omdat het ook in maart nog flink koud is geweest, wordt verwacht dat de eerste plantingen qua oogsttijdstip grotendeels samenvallen met de percelen die later zijn geplant.

Ook bij de vroege consumptieaardappelen is een deel van de teelt in Zuid-Europa en met name in Spanje uitgevallen, meldt Léon van den Oord van Jac van den Oord bv. Een deel is later dan andere jaren gepoot. „Dat betekent dat een deel van de vroege oogst wegvalt.” Van half mei tot tweede of derde week juni komen Spaanse tafelaardappelen naar Nederland. „Maar de import uit Spanje loopt de laatste jaren terug. Egypte en Israël hebben een deel van die markt overgenomen dankzij hun stabiele aanvoer en goede kwaliteit. Andere landen in Zuid-Europa kunnen in die periode ook prima aardappelen leveren.”

Afwachten

Voor de Nederlandse markt heeft de beperkte en verlate Spaanse teelt weinig gevolgen, denkt Van den Oord. Tekorten aan tafelaardappelen van de nieuwe oogst verwacht hij niet. „Het is waarschijnlijk goed in te vullen met aanbod uit andere Zuid-Europese landen. Bovendien, het is nog niet zeker of er werkelijk minder product uit Spanje komt. De natuur heeft een groot herstellend vermogen. Er kan in de komende maanden nog veel gebeuren,

▲ Ook bij de vroege consumptieaardappelen is een deel van de teelt in Zuid-Europa en met name in Spanje uitgevallen.

we moeten afwachten hoe het gaat. Maar stel dat er uit Zuid-Europa minder importaadappelen komen, dan is het de vraag of dat een probleem is. Ik denk het niet. We hebben in Noord-Europa nog steeds een grote voorraad aardappelen van oogst 2009 in de bewaring liggen.”

Nederlandse primeurteelten kunnen in elk geval niet profiteren van de uitval van het Spaanse product, zegt Van den Oord. „Het eerste Nederlandse product komt in de eerste week van juli op de veiling in Sint Annaland op Tholen. Dat is te laat om het Spaanse gat te vullen. De productie van Tholen is met name gericht op kleine afnamen, het volume is onvoldoende voor de grotere verpakkingsbedrijven. En wie nu nog extra gaat planten in de hoop daarmee te profiteren van de mogelijk tegenvallende productie in Zuid-Europa, schiet zichzelf in de voet. Die aardappelen komen niet eerder dan midden in de zomer op de markt. In die periode is de vraag naar tafelaardappelen niet groot. Dan eten we patat uit de vriezer.” ■

◀ Door de natte weersomstandigheden is het areaal vroege consumptieaardappelen in Spanje dit jaar afgenomen. Bovendien zijn veel percelen later geplant.